

RADA GŁÓWNA INSTYTUTÓW BADAWCZYCH

ul. Instytutowa 1, 03-302 Warszawa

RGIB / 4 / 2021

Warszawa, dnia 11 stycznia 2021 r.

Przewodniczący RGIB
prof. L. Rafalski
tel. 22 814 50 25
fax. 22 814 50 28

e-mail:
lrafalski@ibdim.edu.pl

Biuro RGIB
ul. Instytutowa 1
03-302 Warszawa

tel. 22 814 33 61
fax. 22 675 14 06

e-mail:
rgib@ibdim.edu.pl

www.rgib.org.pl

Pan dr hab. Przemysław Czarnek
Minister Edukacji i Nauki

Szanowny Panie Ministrze!

Z przeprowadzonej w 2020 roku wnikliwej analizy sytuacji ekonomiczno – finansowej instytutów badawczych wobec panującej pandemii Covid – 19, zauważyłem potrzebę podjęcia działań wspierających instytuty badawcze w przepisach dotyczących zamówień publicznych. Reprezentując Radę Główną Instytutów Badawczych przeanalizowałem ustawę z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1383) i zauważyłem niezbędną potrzebę wprowadzenia dodatkowego przepisu do art. 17a. i na te zapisy chciałbym zwrócić uwagę Pana Ministra.

„Przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. poz. 2019) nie stosuje się do umowy, której przedmiotem jest wykonanie przez instytut w ramach prowadzonej przez niego działalności określonej w art. 2 ust. 1 i 2 zadania zlecanego instytutowi przez ministra nadzorującego, jednostkę jemu podległą lub przez niego nadzorowaną, jeżeli ponad 80% działalności instytutu stanowi wykonywanie zadań określonych w art. 2 ust. 1 lub 2”.

W załączeniu przekazuję Panu Ministrowi proponowaną nowelizację wraz z uzasadnieniem z prośbą o jej uwzględnienie. Wprowadzenie takiego rozwiązania prawnego ułatwi ministrom nadzorującym możliwość bezpośredniego zlecenia prac instytutom badawczym.

Z wyrazami szacunku
Prof. Leszek Rafalski

Przewodniczący Rady Głównej
Instytutów Badawczych

PROPONOWANA NOWELIZACJA

W ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (t.j. Dz.U. z 2020r., poz. 1383) dodaje się przepis art. 17a w brzmieniu:

„Przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. poz. 2019) nie stosuje się do umowy, której przedmiotem jest wykonanie przez instytut w ramach prowadzonej przez niego działalności określonej w art. 2 ust. 1 i 2 zadania zlecanego instytutowi przez ministra nadzorującego, jednostkę jemu podległą lub przez niego nadzorowaną, jeżeli ponad 80% działalności instytutu stanowi wykonywanie zadań określonych w art. 2 ust. 1 lub 2”.

UZASADNIENIE

Proponowana nowelizacja ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 roku o instytutach badawczych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1383) wychodzi naprzeciw potrzebie odzwierciedlenia regulacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 roku w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o instytutach badawczych instytutem badawczym jest państwowa jednostka organizacyjna wyodrębniona pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, która prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce. Do podstawowej działalności instytutu badawczego należy:

- a) prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych;
- b) przystosowywanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych do potrzeb praktyki;
- c) wdrażanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych.

W związku z prowadzoną działalnością podstawową instytut może:

- a) upowszechniać wyniki badań naukowych i prac rozwojowych;
- b) wykonywać badania i analizy oraz opracowywać opinie i ekspertyzy w zakresie prowadzonych badań naukowych i prac rozwojowych;
- c) opracowywać oceny dotyczące stanu i rozwoju poszczególnych dziedzin nauki i techniki oraz sektorów gospodarki, które wykorzystują wyniki badań naukowych i prac rozwojowych oraz w zakresie wykorzystywania w kraju osiągnięć światowej nauki i techniki;
- d) prowadzić działalność normalizacyjną, certyfikacyjną i aprobową;
- e) prowadzić i rozwijać bazy danych związane z przedmiotem działania instytutu;
- f) prowadzić działalność w zakresie informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej, wynalazczości oraz ochrony własności przemysłowej i intelektualnej, a także wspierającej innowacyjność przedsiębiorstw;
- g) wytwarzać w związku z prowadzonymi badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi aparaturę, urządzenia, materiały i inne wyroby oraz prowadzić walidację metod badawczych, pomiarowych oraz kalibrację aparatury;
- h) prowadzić działalność wydawniczą związaną z prowadzonymi badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi.

Poza zadaniami, wymienionymi powyżej instytut może prowadzić:

- a) *kształcenie w szkole doktorskiej*¹ i na studiach podyplomowych, związane z prowadzonymi przez instytut badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi,

b) inne formy kształcenia

- na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, 374, 695, 875 i 1086).

Instytut może prowadzić działalność inną niż wymieniona powyżej, jednak działalność ta musi być wyodrębniona pod względem finansowym i rachunkowym.

Instytut badawczy działa w oparciu o statut nadany przez ministra nadzorującego. Działalność podstawowa instytutu badawczego jest finansowana także ze środków publicznych m.in. w postaci subwencji. W świetle powyższego nie ma wątpliwości, że instytut badawczy jest:

a) podmiotem prawa publicznego w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE, a w konsekwencji instytucją zamawiającą w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt. 1 ww. dyrektywy;

b) zamawiającym publicznym w rozumieniu art. 4 pkt. 3 ustawy z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2019 r., poz. 2019 ze zm.).

Należy wskazać, że dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE zawiera w art. 12 regulacje dotyczące zamówień publicznych między podmiotami sektora publicznego. W ramach tej regulacji wyodrębnione są 3 sytuacje, które – w razie spełnienia określonych przesłanek – nie są objęte zakresem stosowania dyrektywy:

a) udzielenie przez instytucję zamawiającą zamówienia publicznego osobie prawa prywatnego lub publicznego, jeżeli:

a. instytucja zamawiająca sprawuje nad daną osobą prawną kontrolę podobną do kontroli, jaką sprawuje nad własnymi jednostkami,

b. ponad 80% działalności kontrolowanej osoby prawnej prowadzone jest w ramach wykonywania zadań powierzonych jej przez instytucję zamawiającą sprawującą kontrolę lub przez inne osoby prawne kontrolowane przez tę instytucję zamawiającą oraz

c. w kontrolowanej osobie prawnej nie ma bezpośredniego udziału kapitału prywatnego, z wyjątkiem form udziału kapitału prywatnego o charakterze niekontrolującym i nieblokującym, wymaganych na mocy krajowych przepisów ustawowych, zgodnie z Traktatami, oraz nie wywierających decydującego wpływu na kontrolowaną osobę prawną

b) udzielenie przez kontrolowaną osobę prawną będącą instytucją zamawiającą zamówienia publicznego instytucji zamawiającej sprawującej nad nią kontrolę lub innej osobie prawnej kontrolowanej przez tę samą instytucję zamawiającą, pod warunkiem że w osobie prawnej, której udziela się zamówienia publicznego, nie ma bezpośredniego udziału kapitału prywatnego, z wyjątkiem form udziału kapitału prywatnego o charakterze niekontrolującym i nieblokującym, wymaganych na mocy krajowych przepisów ustawowych, zgodnie z Traktatami, oraz niewywierających decydującego wpływu na kontrolowaną osobę prawną.

c) zawarcie umowy pomiędzy dwiema lub więcej instytucjami zamawiającymi, jeżeli:

a. umowa ustanawia lub wdraża współpracę między uczestniczącymi instytucjami zamawiającymi w celu wykonania usług publicznych, które muszą one wykonać z myślą o realizacji celów, które im wspólnie przyświecają;

b. wdrożeniem tej współpracy kierują jedynie względy związane z interesem publicznym oraz

c. uczestniczące instytucje zamawiające wykonują na otwartym rynku mniej niż 20% działalności będącej przedmiotem współpracy.

Wyżej przedstawiona regulacja art. 12 dyrektywy została transponowana do prawa polskiego w ograniczonym zakresie. Owa częściowa transpozycja została wykonana przepisem art. 10 ust. 2 pkt. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych. Wyżej wskazany przepis zwalnia z obowiązku stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych jedynie zamówienia udzielane instytucji gospodarki budżetowej przez organ władzy publicznej wykonujący funkcje organu założycielskiego tej instytucji o ile zostaną spełnione łącznie przesłanki wskazane w ww. przepisie. W konsekwencji przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych obligują pewne grupy podmiotów do stosowania się do przepisów tej ustawy, mimo że unijny ustawodawca dopuścił możliwość wyłączenia takiego obowiązku.

Wprowadzenie proponowanej zmiany do polskiego porządku prawnego spowoduje możliwość wykorzystania przez organy władzy państwowej i podległe im podmioty wysoko wyspecjalizowanych państwowych osób prawnych nadzorowanych przez te organy z korzyścią przede wszystkim dla interesu publicznego.